

vil sette ham høyere enn mange andre som har vært presidentverdigheten.

Quousque tandem?

Porta, fra side 1
fagfolk fra deres erverv og kaster dem og deres pårørende ut i nød og elendighet? Jeg sikter her til Norsk Presseforbunds opptreden som er stikk

gisk varikning om samfunnsstatistikken. Han har ikke også Riksdoktoren et ord med i laget?

Det er meg fortalt at det i journalistkretser i Oslo er blitt gjengitt en bemerkning av en av forgrunnspersonene innen Presseforbundet som gikk ut på at «man» var oppmerksom på de ovenfor nevnte forhold,

AMERIKANSK

Forfatteren av «Inside Europe», John Gunther, traff forleden en ung kineserinne, som var innvandret til USA. Han spurte henne, hva hun syntes om amerikanerne: — Det vet jeg sannelig ikke, sa hun. Foreløbig kjenner jeg dem bare fra filmen, og der enten kysser de hverandre eller skyter hverandre.

Bolja. Deres datter igjen giftet seg med Peder Pedersson av den mektige Hand-slekt og deres barnbarn giftet seg med kaptein Peder Månason Sfterna. Deres datter ble gift med oberst Peder Michelson som i 1610 ble adlet og fikk navnet Hammarskjöld til Virbo, Tuna og Brötterp. Han var en av Dag Hammarskjölds forfedre. Etter som kong Karls bestemor var Romborg Nilsdotter Vasa, er således Dag Hammarskjöld medlem av Vasaslekten.

bedsmann, men det er bare et sikkerhetsstøppe. Men det er da også svarte Malik.

FRIHETSTÅRNET MED EVIG ILD.

De antikommunistiske flyktninger i Vesttyskland forbereder byggingen av «frihetstårn» på grensen mellom Øst- og Vesttyskland. Toppene av tårnet skal brenne en evig flamme og om natten skal en lyskast sende sine stråler langt inn i Østtyskland, som Roosevelts og kumpaner ofret til kommunismen ved slutten av annen verdenskrig. Bak planen står ca. 40 flyktningorganisasjoner i Vesttyskland — ofre for stormaktpolitikken i de gale år.

HAN ONSKET TRIEST!

Da de Gasperi var i London forhandlet med Churchill hendte gende: Churchill had sine gjest Downing Street og under en pause opptrådte han med sin usøkte frihet. Vil De ikke ha en pjøtt, Sir Winston. — Nei takk, svarte Gasperi. Whisky er visst noe jeg skal venne seg gradvis til og det jeg aldri hatt tid til. — SA bod Churchill ham en av sine berømte Jamaica-signaturer. — Det er pent av Dem, de Gasperi, men legen har dessverre forbudt meg å røke. — Men er da ikke noe, som jeg kan ha? — Jo, sa de Gasperi med et smil: Triest!

FOLK OG LAND

Utkommer hver lørdag i Oslo
Redaksjon: Postboks 1407, Oslo
Telefon 55 76 56
Ekspedisjons: Klerschowsgt. 4, Oslo — Telefon 37 76 96
Abonnementspriser:
Kr. 16, pr. år, kr. 8, pr. halvår, kr. 10 pr. halvår.
Utløst forevrig: Kr. 24, pr. år, kr. 12, pr. halvår.
I nøytralt omslag kr. 30,— pr. år, kr. 15,— pr. halvår.
Annonsepris: 32 ore pr. millimeter over en spalte.
Løssalgpris: 40 ore.
Bruk postgiroenr. 16450.
Sambandstrykkeriet A/S — Oslo

En henrettelse

De verste stillingene Pan-sergeraderregiment «Norge» hadde hatt på Østfronten var stillingene i Kurland høsten 1944. Her var det ingen løpegraver eller bunkers, bare spredte jordhuler med 2—3 mann i hver.
Alle guttene var blitt lusete — det regnet så å si hver dag, og det blåste en kald, gjennomtremende vind, det var vann under halmen som vi sov på i hulene våre, det var uker siden vi hadde barbert oss, og uker siden vi hadde skiftet undertøy. Den eneste trøst var at vi fikk ekstra sigarett- og brennevinrasjoner.
Regimentet hadde hatt store tap ved Narva og siden i kampene ved Riga — nå fikk vi forsterkninger. Tre hundre unge hollendere. De hadde egentlig meldt seg til tjeneste i krigsmarinene, men da det ikke var bruk for folk der, ble de overført til S. S.
Disse unge guttene tålte ikke frontlivet; de gråt da de fikk lus på seg, de jamret over regnet og kulden og de turde ikke gå i mørket når de skulle hente forpleiningen.
Da de hadde vært i stillingene en måneds tid, begynte de å skyte seg selv. Nå vel — de begikk ikke selvmord, så fortvilet var de ikke, men de tok en brødkalk over geværløpet og skjøt seg et skudd gjennom hånden. Trodde at de på den måten kunne få et par herlige uker på lazarettet, og siden få hjemmepermisjon for et par uker til.
I virkeligheten fikk de en nødterftig forbindelse og kom i en eller annen straffeavdeling.

Den siste i vårt kompani som skjøt seg gjennom hånden var Jan H., en 18—19 årig gymnasiast. Det var i midten av oktober at han skjøt seg; den 27. oktober kom jeg på lazarettet i Libau for gravsyke, og jeg kom ikke tilbake til kompaniet før i slutten av desember.
Den 5. januar 1945 kommer jeg ikke til å glemme resten av mitt liv. Om kvelden den 4. ble kompaniet vårt, det 10., avløst i stillingene. Vi marsjerte bakover til den vestlige byen Paplaki. Der fikk guttene bade og skifte undertøy. Straks oppsto det rykter om at vårt regiment nå skulle til Tyskland — bort fra «luselandet». Den 5. med det samme det lysnet, marsjerte vi ut fra Paplaki. På veien utenfor sto det 5. kompani og ventet på oss.
Ja, kompani og kompani. . . det var ikke mer enn 60—70 mann i hver av dem. Vi marsjerte et stykke bortover veien og svinget inn i skogen. Kom ut på en åpen slette. Først da vi kom ut på sletten, forsto vi hva som skulle foregå her, og hvorfor vi var kommet hit. . . Vi skulle overvære en henrettelse. . . Det rant en liten bekk tvers over sletten — enda det var januar måned var det ikke is på den, og vannet rislet muntert avsted. Like ved bekken var det slått to værer ned i jorden.
Det var ganske mildt, men det ble allikevel kjølig i lengden å stå her og vente. Guttene sto og trampet med bena, noen hvisket sammen om

hvem det var som skulle skytes. Nede ved pelene sto en klynge offiserer, og i to små grupper ti mann av «Felt-polizei». Så ble det stille med en gang. En vogn ramlet hite på den frose veien. Stanset. . . Litt etter kom en liten flokk mennesker ut på sletten; først gikk en underscharführer (sersjant), så kom de to hovedpersonene i dramaet — Jan H. og en eldre rumener fra 5. kompani. Rumeneren hadde skutt seg gjennom foten, og gikk nå barbeint og hinket ved siden av Jan. Bak dem gikk to «feltpolizei» med gevær over skulderen.
Så stille det var på sletten. Alle sto og stirret på de to. Langsomt gikk begge forbi kompaniene — ansiktene deres var rolige. Ja, Jan smilte endog og nikket til kameratene. (Senere fikk vi vite at underscharführer'en som hadde fulgt med dem, hadde sagt at de ville bli benådet i siste øyeblikk). Først da de to gikk forbi meg, så jeg at de begge var bakbundet. Nå var de kommet ned til pelene, ble stående der.
Regimentsadjutanten, — hauptsturmführer Körner, gikk fram og begynte å lese opp av et papir. Jeg husker naturligvis ikke alt ordrett, men det var noe om to feige uslinger som hadde skutt seg selv for å komme på lazarett og ha det godt, mens kameratene deres kjempet videre for Europas skjebne. Tilslutt kom dommen:
«For å statuere et eksempel er de begge dømt til døden ved skytning. Henrettelsen skal overværes av deres ka-

merater i kompaniene.»
Først da de to «feltpolizei» begynte å binde de to ulykkelige fast til pelene, forsto de at underscharführer'en hadde narret dem. De skulle ikke benådes, de skulle dø nå. . . straks.
Rumeneren slet i båndene og skrek høyt og skingrende: «Jeg vil ikke dø! Jeg vil ikke dø! Jeg har kone og barn hjemme! Tilgi meg! Tilgi meg!» «Meg også!» ropte Jan gråtende.
Vi sto og stirret, stive og urrolige. De to små grupper «feltpolizei», hver på fem mann, satte seg i bevegelse, marsjerte taktfast ned til pelene, stilte seg opp i ti meters avstand fra dem. La an geværene.
Rumeneren hadde fått hendene sine løs, skjulte ansiktet i dem.
Jeg var så kvalm at det var så vidt jeg ikke kastet opp — lukket øynene.
«Fyrl!» kommanderte adjutanten. To korte, presise salver.
Jeg åpnet øynene. De to hang slappe i repene. Adjutanten slentret. . . ja, nettopp, slentret, bort til dem og skjøt dem i nakken med pistolen sin.
(Jeg hadde alltid beundret regimentsadjutanten; en høy, pen mann, en stram, tapper offiser, men da jeg så hvordan han slentret bort til de døende og skjøt dem, fikk jeg avsky for ham. Han falt forresten senere i Pommern).
Tause, nedtrykte marsjerte guttene tilbake til Paplaki. Der ventet ekstrasforpleininger oss. Men selv ikke fransk konjakk fikk stemningen opp.
N. H.